

МОБІЛЬНІСТЬ ГРОМАД

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВИПУСК №6
ВЕРЕСЕНЬ 2019

Шановні представники громад!

Це випуск бюлетеня «Мобільність громад», який регулярно публікується в рамках проекту «Підтримка та розвиток сталої мобільності в ОТГ» Програми «U-LEAD з Європою».

Попри те, що закінчилось літо, наш проект продовжує свою діяльність і нам є чим з вами поділитися. Цей випуск ми вирішили присвятити підсумку навчальних поїздок до Німеччини, інфраструктурним заходам на наземних пішохідних переходах, які можна реалізувати у громадах для безпечного пішого пересування людей, а також Європейському тижню мобільності. Сподіваємось, наш бюлетень буде цікавим та інформативним для вас. Ми будемо раді почути ваші відгуки та запитання!

З повагою,

Команда проекту:

Віктор Загреба, Ольга Пустовалова (Україна)

Мартін Шефер, Армін Вагнер (Німеччина)

НАВЧАЛЬНІ ПОЇЗДКИ ДО НІМЕЧЧИНИ

Протягом червня, липня та серпня відбулись три навчальні поїздки з мобільності до Магдебурга - столиці землі Саксонія-Анхальт у Німеччині. У поїздках взяли участь близько 50 осіб, серед яких представники органів місцевого самоврядування ОТГ, Центрів розвитку місцевого самоврядування, обласних державних адміністрацій та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. В рамках навчальної поїздки обговорювались такі теми, як безпека дорожнього руху, громадський транспорт, демографія, фінанси, та децентралізація загалом. Отримані знання та досвід навчальної поїздки будуть застосовані в розробці планів міської мобільності для кожної об'єднаної громади.

Навчальні поїздки були організовані за підтримки Програми «U-LEAD з Європою», реалізовані сектором сталої мобільності GIZ та мали на меті встановити партнерські відносини між центральними, регіональними та місцевими органами влади й самоврядування ЄС та України, а також обмінятися найкращими практиками, які сприятимуть місцевому та регіональному розвитку в рамках реформи децентралізації в Україні. Після стартової конференції у Києві та серії регіональних тренінгів, учасники провели тиждень у Німеччині, щоб на власні очі подивитися як організована мобільність у таких німецьких громадах як Остербург, Нідере Бйорде та Мйозер, а також ознайомитись із діяльністю наступних транспортних структур:

- Міністерство регіонального розвитку та транспорту федеральної землі Саксонія-Анхальт;
- Товариство NASA, що опікується транспортним обслуговуванням Саксонії-Анхальт;

- Автобусний перевізник (оператор) Börde Bus.

Під час зустрічі у Міністерстві регіонального розвитку та транспорту Саксонії-Анхальт в м. Магдебург учасники з України ознайомилися зі структурою та завданнями Міністерства крізь призму демографічних тенденцій та адміністративно-територіальної реформи.

Зустріч у Міністерстві регіонального розвитку та транспорту землі Саксонія-Анхальт. Серпень 2019 року.

Арне Ехрйт, спеціаліст з питань демографії та прогнозів Міністерства окреслив демографічну ситуацію в Німеччині загалом та землі Саксонія-Анхальт. Згідно зі статичними даними, до 2025 року прогнозується скорочення молодого населення та збільшення населення старшого віку, що зумовлено міграційними процесами та низькою народжуваністю в східній частині Німеччини. Особливо яскраво ця тенденція скорочення населення прослідковується в сільській місцевості та на територіях, де розміщені старі промислові зони. Тому однією з основних цілей федеральної землі є забезпечення рівних умов проживання на

всій території (забезпечити доступ до освіти, громадського транспорту, закладів охорони здоров'я, культури, створити нові робочі місця тощо) і мобільність в цьому ключі відіграє важливе значення. Оскільки економічний розвиток тісно корелюється із демографічним розвитком, важливим є створення робочих місць для молоді та сприяння використанню потенціалу старшого покоління. Наприклад, заохочувати людей працювати на громадських засадах, що мотивує людей триматися один одного та будувати довірливі стосунки.

Ральф Хертхум, спеціаліст з питань транспорту та будівництва доріг Міністерства детально проаналізував стратегічні цілі розвитку транспорту, які на сьогоднішній день стоять перед федеральною землею:

- оцифрування розкладу руху громадського транспорту задля надання інформації щодо рейсів на електронних табло як на зупинках так і всередині самого транспорту;
- створення нових інформаційних додатків для смартфонів з інформацією про рух громадського транспорту;
- оплата за проїзд через смартфон (е-квиток);
- організація громадського транспорту в рамках кожного району та містак земельного підпорядкування, щоб уніфікувати підходи у них (запроваджуючи інтегровану систему оплати);
- розробка технічних засобів, що відповідають за організацію руху по всій федеральній землі;
- забезпечити безперешкодне пересування для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп;
- забезпечення транспортних послуг у сільській місцевості;
- скорочення викидів вуглекислого газу.

Штефан Карноп, заступник керівника транспортного управління Міністерства розповів про планування, дозвільну систему та фінансування заходів, пов'язаних з громадським транспортом. Була надана важлива інформація про стратегію розвитку громад через надання привабливих послуг мобільності.

Делегація також відвідала NASA, дочірнє підприємство федеральної землі Саксонія-Анхальт, що відповідає за регіональні залізничні перевезення та частково займається питаннями автобусного сполучення. Його головними завданнями є, з одного боку, розвиток мережі громадського транспорту через планування, замовлення та фінансування місцевого пасажирського транспорту, а з іншого - підтримка підприємств громадського транспорту у плануванні та фінансуванні автобусних перевезень у локальних мережах через розробку планів транспортних мереж, підготовку інвестиційних програм, підтримку в розробці тарифної сітки, розробку інформаційної довідкової системи INSA в режимі реального часу, підтримку будівництва та модернізації автостанцій та заходів щодо прискорення руху маршрутів, дослідження та популяризацію громадського транспорту. Пріоритетними напрямками роботи у сфері громадського транспорту, на яких наголошують в NASA є залучення якомога більшої кількості пасажирів до користування ним, комфорт, інформаційне забезпечення, інтеграція автобусного сполучення із залізничним, Wi-Fi та безбар'єрність.

NASA сприяє конкуренції між залізничними операторами,

проводячи тендер на послуги залізничних перевезень.

Для цього було розроблено цілісний розклад руху, який включає координацію розкладів руху поїздів та автобусів. Як замовник, NASA таким чином визначає, на яких маршрутах та як часто їздять поїзди та визначає рівень оплати за ці послуги. Після обрання перевізника на тендері, NASA укладає з ним угоду на 15 років, що має відповідати законодавству ЄС, федерації та федеральної землі.

Зустріч у NASA. Серпень 2019

Не менш важливою була зустріч з керівником місцевого автобусного оператора «Börde Bus», який забезпечує громадський транспорт по всьому району Бйорде. Дискусія була активною і стосувалася організаційної структури цієї компанії, експлуатації громадського транспорту та його обслуговування, розкладу руху автобусів, перевезення школярів, тарифів, бюджетування та багатьох інших питань, які піднімали активні та зацікавлені гості з України.

Учасники візитів не лише слухали про громадський транспорт у регіоні, а й користувались ним. Зазвичай ранкова поїздка здійснювалась регіональним потягом, а під час повернення до Магдебурга учасники могли насолоджуватися краєвидом з комфортного автобуса.

Майстерня автобусного оператора «Börde Bus». Липень 2019

Візити до об'єднаних громад Саксонії-Анхальт

Учасники туру також відвідали об'єднану міську громаду Остербург (10 000 чоловік, 230 км²), яка розташована на півночі

Саксонія-Анхальт і складається з 11 населених пунктів. Переважна частина населення є старшого віку. Це було викликано двома хвилями демографічної кризи: до зведення Берлінської стіни та після її падіння у 1989 році. Більшість молоді переїхало до Західної Німеччини, щоб знайти кращі умови для життя. За останні 30 років чисельність населення громади зменшилась на третину, але з 2018 року населення поступово збільшується. Розвиток мобільності та інфраструктури відіграє важливу роль у громаді, особливо для людей, яким доводиться долати чималі відстані, щоб дістатися своєї роботи та місць з надання різних послуг. Особливо актуально це для громадян похилого віку, яким, наприклад, потрібно відвідувати лікаря і, які не можуть самостійно користуватися громадським транспортом для задоволення цих життєвих потреб. У 2017 році місто Остербург здобуло гранти від Європейського Союзу в рамках програми Interreg «RUMOBIL» і в 2018 році запустило пілотний проект «Bürger Bus»¹ («Громадянський автобус»), який забезпечує перевезення до всіх населених пунктів громади. Автобус обслуговує вісім різних маршрутів і на ньому працюють сім водіїв, більшість з яких є люди пенсійного віку, які працюють на громадських засадах та отримують за це символічну плату. Кожні 14 днів один водій обслуговує один маршрут. Автобус функціонує як доповнення до громадського транспорту в основному місті Остербург. Автобус обладнаний з урахуванням потреб маломобільних груп та розрахований на 8 місць, має додатковий задній доступ з автоматизованим пандусом. У вихідні дні автобус можна використовувати для різних громадських заходів, таких як спортивні змагання, культурні заходи тощо.

Також учасники відвідали село Гросс-Амменслебен, адміністративний центр об'єднаної громади Нідере Бйорде, яка була утворена у 2004 році та включає 8 населених пунктів. Громада розташована на кордоні з Магдебургом.

Візит до об'єднаної громади Остербург. Серпень 2019 року.

Що стосується демографії громади, то кількість населення поступово зменшується, що спричинено її географічним розташуванням та відтоком молодого населення. Галузь будівництва призупинена, нові будинки не зводяться через

Модернізована лавка на сонячних батареях в селі Гросс-Амменслебен. Серпень 2019 року.

нестачу вільної землі під забудову. Більшість земель призначені для ведення сільськогосподарської діяльності або зайняті лісами.

Що стосується громадських перевезень, в громаді курсує звичайний автобус, що сполучає всі населені пункти, що входять до складу громади. За автобусні пасажирські перевезення відповідає район. На території громади є два вокзали, регіональні потяги курсують в середньому щогодини. Більшість мешканців користується приватним автомобільним транспортом. Щоб протидіяти такій тенденції, місцева рада в майбутньому планує запровадити податок на користування приватним авто, що значно зменшить викиди вуглецю та запобігатиме змінам клімату. Пріоритетними цілями розвитку громади є забезпечення громади доступом до Wi-Fi, розбудова велосипедної інфраструктури та налагодження комунікації між радою та громадянами. У серпні 2019 року в селі Гросс-Амменслебен біля зупинкового комплексу було встановлено модернізовану лавку, що працює на сонячних панелях, має точку доступу до безкоштовного Wi-Fi з виходами для підзарядки електронних пристроїв.

Учасники мали змогу особисто поспілкуватися з мером цієї громади. Під час зустрічі обговорювались питання не лише мобільності, а й освіти, медицини, системи сортування сміття, організації культурного життя громади, складання бюджетів, демографічної ситуації та виклики, з якими стикається громада.

Зустріч з мером об'єднаної громади Нідере Бйорде біля станції залізничного вокзалу. Червень 2019 року

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=d85swRih8BI>

У липні учасникам навчального візиту пощастило відвідати ще одну сільську громаду Мйозер. Громада складається з 6 населених пунктів, в яких проживає 8233 осіб. Через сприятливе географічне розташування, близькість до р. Ельба, мальовничі околиці та самобутню культуру ремісництва, населення громади за останні роки значно зросло. Громада має добре розвинену транспортну мережу. Зокрема, село з'єднане залізничною станцією із залізничною лінією Магдебург-Потсдам-Берлін. Сам адміністративний центр Мйозер також має розвинену дорожню мережу, яка з'єднує важливі інфраструктурні пункти міста. Із виникненням нових забудов та районів, які поєднані з адміністративним центром та тим, що переважну частину населення складають люди похилого віку, які не такі мобільні як молодь, радою міста було підтримано проект «Bürger Bus» («Громадянський автобус»). Skorистатись таким автобусом можна залишивши заявку телефоном або електронними каналами комунікації. Окрім цього «Громадянського автобусу», в межах населеного пункту також курсують звичайні рейсові автобуси та є автобуси за викликом.

Ресурс: <https://bit.ly/2mbgcmk>

Усі публікації в Інтернеті за адресою: <https://bit.ly/2lRdUco>

КРАЩІ ПРАКТИКИ:

Деякі ОТГ вже мають певні успіхи, які були спричинені, заохочені або підтримані нашим проектом:

1. Коблівська сільська ОТГ подала заявку до Фонду регіонального розвитку та успішно виграла грант на будівництво світлофорного об'єкта на проблемному перехресті завантаженої міжнародної автодороги, яка проходить через село;
2. Поромівська сільська ОТГ розпочала розробку проектної документації для пішохідно-велосипедного мосту для заповнення «прогалини» у транспортній мережі громади;
3. Біленьківська сільська ОТГ активно реалізує успішні проекти, такі як встановлення велопарковок біля шкіл, організація «Велоднів», запуск освітнього проекту «Дитячий автомайданчик», мета якого є засвоєння Правил дорожнього руху учнями молодшої школи, придбано автобус для соціальних перевезень, здійснюється встановлення зупинок та проведення капітального ремонту доріг. Дивіться їх презентацію тут: <https://bit.ly/2mnuAsk>

ФОКУС: ОСТРІВЦІ БЕЗПЕКИ

«Оновлені державні будівельні норми зобов'язують облаштувати острівцями безпеки усі нерегульовані переходи, що мають дві (і більше) смуги руху в одному напрямку. ДБН чітко регламентують розміри та геометрію конструкцій, а також необхідні для

встановлення знаки і розмітку» – розповів Віктор Перлов, урбаніст, радник Вінницького міського голови та експерт з організації безпеки дорожнього руху.

Нагадаємо, за даними патрульної поліції, у 2018 році кількість ДТП в місті зменшилась на 69,4% (до 143) в порівнянні з 2017 роком. За період з 1 січня до 30 червня 2019 року кількість автомобільних зіткнень у Вінниці зменшилась ще на 22,1% – до 60 за півроку. На думку Віктора Перлова зменшення кількості ДТП в місті пов'язано з встановленням острівців безпеки.

1. Острівець безпеки в об'єднаній громаді Мйозер, Німеччина.

2. Острівець безпеки у Вінниці

У Вінниці за півтора року встановили вже шістнадцять острівців безпеки і збираються цього року встановити ще на п'яти вулицях. Так, острівки планують встановити по вулицях Київській, Шимка, Коріатовичів, Ватутіна та Зодчих.

Зокрема, відомо, що по вулиці Київській острівець планують встановити в районі вулиці Стеценка, по вулиці Шимка – в районі вулиці Ю. Клена, по Ватутіна – біля ЖК «Східна Перлина, по вулиці К. Коріатовичів – в районі вулиці Малиновського.

Крім цього, розглядається питання щодо облаштування острівцями безпеки всіх нерегульованих пішохідних переходів по вулиці Зодчих. Як розповів Віктор Перлов, бетонні конструкції острівців коштують близько 18 тисяч гривень.

Ресурс: <https://bit.ly/2kLf74P>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ МОБІЛЬНОСТІ

Європейський тиждень мобільності (ETM) – це загальноєвропейська ініціатива з популяризації сталих видів транспорту, яка заохочує керівників громад в рівній мірі враховувати потреби пішоходів, велосипедистів та автомобілістів.

Щороку з 16 по 22 вересня його святкують у понад двох тисячах міст і сіл Європи та світу, щоб показати, що використання приватних автомобілів потрібно зменшувати, а використання громадського транспорту і велосипедів – збільшувати.

Цього року у Житомирі 16-22 вересня планується провести захід

«Європейський тиждень мобільності» на майдані Соборному.
Долучайтесь, кому цікаво!

Джерело:

https://www.zhitomir.info/news_186567.html

<http://www.mobilityweek.org.ua/>

**ВІДЧУЙТЕ АВТОБАН,
ТІЛЬКИ НА ВЕЛОСИПЕДІ!**

Популяризація їзди на велосипеді в повсякденному житті є важливою частиною реалізації місцевої стратегії мобільності міста Гессен в Німеччині. Умовами повсякденного велосипедного руху є безпечні та зручні велосипедні сполучення.

Наш колега, лідер проекту «Підтримка та розвиток сталої мобільності в ОТГ» Армін Вагнер з сектору сталої мобільності GIZ (@UrbanArmin) на власному досвіді відправився дослідити нещодавно відкриту велосипедну магістраль між Егельсбахом у районі Оффенбах та округом Дармштадт Віксхаузен (довжина якої складає 3,6 км, а ширина 4м) у Південному Гессені. Веломагістраль обладнана освітленням та іншими засобами безпеки, щоб гарантувати швидку і комфортну подорож. Цей «велобан» є частиною велосипедного сполучення між Франкфуртом та Дармштадтом, протяжність якого складає 30 км та, будівництво якого планується завершити до 2022 року.

Вигляд нового велобану вдень та вночі

Дізнатися більше про підхід до велосипедної інфраструктури у землі Гессен за посиланням: <https://www.nahmobil-hessen.de>

Документ "Стандарти якості та зразки рішень" містить багато ілюстративних креслень та ідей (починаючи зі сторінки 65) стосовно велосипедних магістралей: <https://bit.ly/2lZVI08>

Цю публікацію було виготовлено за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів: Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Уряду України, Європейського Союзу та його держав-членів: Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції.

© U-LEAD з Європою, 2019 р

 u-lead.org.ua,
decentralisation.gov.ua

 [ULEADwithEurope](https://www.facebook.com/ULEADwithEurope)

 Будинок децентралізації,
вул. Велика Житомирська, 20 (4 поверх),
Київ 01001, Україна

 + 380 44 581 27 99